

บทบาทความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย

ช่วง 4 ทศวรรษ พ.ศ. 2515-2558

The Roles of Fatherhood in Thai Contemporary Novels

in Four Decades from 1972-2015

ศุภัญญา ขลิบเงิน¹ / วรวรรธน์ ศรียาภัย² / พธาดา สุวัจนวนิช³ / กัญญา กุลสุวรรณ⁴

Sukanya Klibngern / Warawat Sriyabhaya /

Porntada Suvattanavanich / Kanlaya Kunsuwan

¹ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพะเยา

Doctor of Philosophy, Thai Language Program, University of Phayao

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Asst. Prof. Dr., Main Advisor, School of Liberal Arts, University of Phayao

³ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Dr., Co-advisor, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Asst. Prof. Dr., Co-advisor, Faculty of Humanities, Rajabhat Maha Sarakham University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท พฤติกรรม และความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย ข้อมูลที่ใช้ คือ นวนิยายไทยร่วมสมัย 16 เรื่อง โดยใช้กรอบแนวคิดบทบาท บุคลิกภาพ นวนิยายกับสังคม และบทบาทพ่อตามมิติโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม ผลการวิจัยบทบาทความเป็นพ่อและพฤติกรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัย พบว่า มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพ่อที่แสดงบทบาทตามความคาดหวังของสังคม และกลุ่มพ่อที่แสดงบทบาทขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคม ส่วนบทบาทความเป็นพ่อตามมิติโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า พ่อในสังคมชนบทและ

สังคมเมืองระดับชนชั้นกลาง ความหลากหลายความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย คือ บทบาทความเป็นพ่อในช่วง พ.ศ. 2515-2525 นำเสนอคุณลักษณะการเป็นพ่อที่ดี บทบาทความเป็นพ่อใน พ.ศ. 2526-2536 นำเสนอความเป็นพ่อในสังคมแห่งการ แข่งขัน บทบาทความเป็นพ่อในช่วง พ.ศ. 2537-2547 นำเสนอความเป็นพ่อที่ไม่เป็นไปตามแบบฉบับ บทบาทความเป็นพ่อในช่วง พ.ศ. 2548-2558 นำเสนอการยอมรับความ หลากหลายของความเป็นพ่อที่ต่างกัน ทิศนะความเป็นพ่อของนักเขียนชาย พบว่า เป็นแบบอย่างของการรักวัฒนธรรมท้องถิ่น มีอำนาจ และมีความเป็นผู้ปกครองที่ ครอบครัวยุคใหม่ ใช้อำนาจของผู้ชายและไม่รับผิดชอบต่อครอบครัว รักอุดมการณ์แต่ไม่ให้ความสำคัญกับครอบครัว และต้องยอมรับบทบาทที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย

คำสำคัญ: ความเป็นพ่อ, นวนิยายไทยร่วมสมัย, ทศวรรษ

Abstract

The objective of the study was to investigate roles, behaviors and the diversity of fatherhood in Thai contemporary novels. The research data were accumulated from 16 Thai contemporary novels, and theories of role, personality, novels and society and father role in social and cultural dimension were used. The findings revealed that the role of father in contemporary Thai novels was divided into two groups; the father acting as social expectations and the father acting in conflict with the expectations of society. In addition, father in rural society and father in middle-class urban societies showed in different values. The diversity of fatherhood in Thai contemporary novels was studied through the development of the role of fatherhood. It was pointed out in each period of time. During 1972-1982, role of fatherhood showed the attributes of being good father. During 1983-1993, it showed

fatherhood in society of competition. During 1994-2004, the role showed fatherhood in a typical way. During 2005-2015, it revealed the acceptance of different fatherhood's diversity. It was different in male and female authors' points of view. The fatherhood in male authors' attitude was exemplary of local culture conservation, having power and family leadership. On the other hand, fatherhood in female authors' attitude was sacrifice, giving precedence to family, using patriarchy, lacking of responsibility for family and having ideology but not give priority to the family. It was accepted that the role was changed according to the age of time, for instance, being a homosexual father. Those attitudes has revealed the fatherhood in Thai contemporary novels for four preceding decades.

Keywords: fatherhood, Thai contemporary novels, decade

บทนำ

สภาพสังคมไทยเริ่มพัฒนาเข้าสู่ความทันสมัย มีผลทำให้รูปแบบโครงสร้างครอบครัวของคนไทยเปลี่ยนไปด้วย คือรูปแบบครอบครัวสมัยใหม่ ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก ครอบครัวในรูปแบบนี้มีพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัว และมีค่านิยมแบบ “หัวเดี้ยวเมียเดียว” บทบาทหน้าที่ของความเป็นพ่อและความเป็นแม่จึงแสดงออกเต็มที่ ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นภรรยาและมารดา ส่วนผู้ชายทำหน้าที่ พ่อ สามี และเป็น “หัวหน้าครัวเรือน” (Limanonda, 2001: 183) บทบาทความเป็นพ่อในสังคมสมัยใหม่จึงเป็นบทบาทตามหน้าที่ในกิจกรเป็นพ่อที่ดีของลูก การเป็นหัวหน้าที่ดีของครอบครัว การเป็นตัวอย่างแก่สมาชิกครอบครัว การเป็นสามีที่ดี การเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม (Buriphakdi et al., 1983: 78) Bowlby (1986: 18) ได้กล่าวว่า ครอบครัวที่ขาดพ่อหรือไม่สนใจลูกทำให้ลูกขาดความอบอุ่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ไม่สามารถแสดงบทบาททางเพศได้ ขาดความมั่นใจในตนเอง แต่ถ้าพ่อและแม่ร่วมมือกันวางระเบียบ

วินัยโดยบอกเหตุผลว่าทำไมเป็นเช่นนั้น ลูกก็จะเติบโตเป็นคนที่มีรู้จักเหตุผล มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าบริบทของสังคมไทยให้ความสำคัญกับพ่อ เพราะพ่อคือผู้นำของครอบครัว

สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของครอบครัวไทย นั่นก็คือภาพสะท้อนจากนวนิยายไทย ซึ่งเป็นนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว ที่จะทำให้มองภาพครอบครัวในสังคมไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวทำให้เข้าใจมุมมองความเป็นพ่อในแต่ละช่วงสมัยได้ ซึ่งจากพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมในแต่ละช่วงสมัยจากนวนิยายไทย สามารถทำให้เห็นความเป็นพ่อของแต่ละยุคจากนวนิยายไทย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสังคมที่แยกออกจากกันไม่ได้ โดยใช้ข้อมูลวิทยานิพนธ์ของ Jorntes (2006) อธิบายลักษณะของนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว และใช้ข้อมูลสภาพสังคมไทยของ Louiyapong and Chitchamnong (2007) อธิบายบริบทสังคมในแต่ละช่วงสมัยโดยสรุป ดังนี้

ช่วงที่ 1 สภาพสังคมไทยช่วง พ.ศ. 2515-2525 (Louiyapong & Chitchamnong, 2007: 75-77) สรุปได้ว่า สภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยในยุคฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ตุลาคม 2519 (2520-2530) การยึดครองอำนาจทางการเมืองในระบบทหารในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นการต่อต้านรัฐบาลของจอมพลถนอม กิตติขจร (ซึ่งสืบอำนาจต่อจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์) ซึ่งระบบเศรษฐกิจของไทยตั้งแต่ 2520 เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ 2500 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดตามแนวทางของธนาคารโลก ประเทศไทยจึงมุ่งเน้นพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัยตามแบบตะวันตก จึงพยายามจะเปลี่ยนวิถีชีวิตเกษตรกรรมให้กลายเป็นอุตสาหกรรม ในส่วนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวในยุคนี้นำเสนอเนื้อหาในเรื่องบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

ช่วงที่ 2 สภาพสังคมไทยช่วงพ.ศ. 2526-2536 เป็นช่วงคาบเกี่ยวกับยุคฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ตุลาคม 2519 (2520-2530) กับ ยุคประชาธิปไตยระบบตัวแทนและแนวโน้มความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (2531 - 2540) (Louiyapong &

Chitchamnonng, 2007: 78-85) สรุปได้ว่า สภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยยุคฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ตุลาคม 2519 เกิดการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยด้วยการศึกษาแบบตะวันตก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ตามแบบสหรัฐอเมริกา เป็นยุคประชาธิปไตยระบบตัวแทนและแนวโน้มความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ช่วงรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สังคมได้พัฒนาไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้นที่เรียกว่า ระบบโลกาภิวัตน์ คือการทำให้โลกกลายเป็นหนึ่งเดียว โดยเฉพาะด้านธุรกิจก็เน้นธุรกิจแบบทุนนิยมและทำให้การดำเนินระบบธุรกิจเป็นเหมือนกันทั่วโลกอย่างรวดเร็วและฉับพลัน ในด้านของสังคมและวัฒนธรรมทำให้เกิดความทันสมัยแต่ไม่พัฒนาและการล่มสลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ในส่วนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวในยุคนี้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวและเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับสังคมมากขึ้น

ช่วงที่ 3 สภาพสังคมไทยช่วง พ.ศ. 2537-2547 เป็นช่วงคาบเกี่ยวยุคประชาธิปไตยระบบตัวแทน และแนวโน้มความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (2531-2540) กับยุครัฐธรรมนูญใหม่ และวิกฤติเศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์ (2541-2547)

(Louiyapong & Chitchamnonng, 2007: 85-89) สรุปได้ว่าเป็นช่วงรอยต่อของสังคมได้พัฒนาไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้นที่เรียกว่า ระบบโลกาภิวัตน์ คือ การดำเนินระบบธุรกิจเป็นเหมือนกันทั่วโลกอย่างรวดเร็วและฉับพลันในด้านของสังคมและวัฒนธรรมทำให้เกิดความทันสมัยแต่ไม่พัฒนาและการล่มสลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม และในด้านสังคมวัฒนธรรม ในวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ คนชั้นกลางและคนชั้นล่าง ที่มุ่งแข่งขัน เน้นบริโภคนิยม เกิดการล่มสลายของครอบครัวและชุมชน ส่วนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวจะเป็นนวนิยายชาวบ้านที่คนมีความรู้น้อยอ่าน และนวนิยายยอดนิยม ที่คนมีการศึกษานิยมอ่าน

ช่วงที่ 4 สภาพสังคมไทยช่วง พ.ศ. 2548-2558 เป็นช่วงคาบเกี่ยวยุครัฐธรรมนูญใหม่และวิกฤติเศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์ (2541-2547) (Louiyapong & Chitchamnonng, 2007: 85-89) กับสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตรถึงปัจจุบัน (2544-2558) (Wikipedia Foundation) สรุปได้ว่า ในยุคประชาธิปไตยระบบตัวแทนและแนวโน้ม

ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ 40 ที่ต้องขึ้นต่อสถาบันการเงินทุนนิยมโลกอย่างไอเอ็มเอฟ และระบบเศรษฐกิจไทยได้ล้มละลายและเริ่มมีนโยบายการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ในที่สุดก็ได้ใช้วิถีเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในรูปแบบพออยู่พอกิน ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร (2544-2558) และ พล.อ.สนธิ บุญยรัต-กลิน ผู้บัญชาการทหารบก ร่วมกับทหารและตำรวจ 4 เหล่าทัพ ได้ตัดสินใจก่อรัฐประหาร ภายใต้ชื่อ “คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” และปัจจุบันพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สภาสังคมไทยในช่วงหลังแสดงให้เห็นถึงการพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาประเทศไทย ดังนั้น สังคมไทยจึงมีความหลากหลายในมุมมองของประเทศไทย จึงทำให้คนในสังคมมีวิถีการเลือกดำเนินชีวิตในมุมมองที่แสวงหาความสุขและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ส่วนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวจะเป็นนวนิยายที่มุ่งเน้นในเรื่องปัญหาสังคมมากขึ้น

จากที่กล่าวถึงสภาพสังคมไทยและนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว จึงทำให้สามารถมองภาพครอบครัวในสังคมไทยและทำให้เข้าใจมุมมองความเป็นพ่อในแต่ละสมัยได้กระจ่างชัดขึ้น ดังนั้น ภาพสะท้อนของสภาพสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายไทย จึงสามารถบอกเล่าเรื่องราวความเป็นไปได้เป็นอย่างดี หากต้องการจะศึกษาเรื่องราววิถีชีวิต บุคคล และความเป็นพ่อจึงสามารถศึกษาผ่านวรรณกรรมซึ่งสะท้อนบทบาทของบุคคลนั้นได้เข้าใจอย่างละเอียด ดังคำกล่าวที่ว่าวรรณกรรมคือกระจกเงาของสังคม การพิจารณาความเป็นพ่อจากวรรณกรรม จึงทำให้เราเห็นความเป็นพ่ออย่างละเอียดขึ้น ความเป็นพ่อเป็นบทบาทที่คนในสังคมให้ความคาดหวังและเป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจริงและปรากฏอยู่หลายบทบาท ในครอบครัวบทบาทความเป็นพ่อถือเป็นบทบาทที่มีความสำคัญในการเป็นผู้นำครอบครัว มีความเข้มแข็ง เด็ดขาด มีความรู้ในการเลี้ยงลูกอบรมลูก มีความสามารถดีในการประกอบอาชีพ หาเลี้ยงครอบครัวและมีความประพฤติดี (Buriphakdi et al., 1983: 84)

การศึกษาบทบาทความเป็นพ่อมีผลงานวิจัยด้านวรรณกรรมไทย เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ 1) เน้นศึกษาเฉพาะนักเขียนเพียงคนเดียว เช่น งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ตัวละครฝ่ายชายในนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล ผลงานของ Nakwad (1998) มุ่งศึกษาที่บุคลิกลักษณะ บทบาท และภาพลักษณ์ของตัวละครฝ่ายชาย ใช้แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมในการวิเคราะห์ เรื่องบทบาทพ่อในนวนิยายของกฤษณา อโศกสิน มุ่งศึกษาผลงานของ Kitkaseadkul (2000) เป็น การศึกษาบทบาทพ่อที่ปรากฏในนวนิยาย โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ตัวละคร 2) การศึกษาบทบาทความเป็นพ่อเฉพาะนวนิยายเพียงเรื่องเดียว คือ พ่อผมเป็นกะเทย ปัญหาเรื่องความเป็นชายและความเป็นพ่อในนวนิยายเรื่อง พระจันทร์สีรุ้ง ผลงานของ Prasannam (2012) ศึกษาในแง่ความเป็นชายกับปัญหาการเปิดเสรีความเป็นพ่อ ใช้แนวคิดเพศสถานะเพศวิถีในการวิเคราะห์ 3) การศึกษาบทบาทความเป็นพ่อในด้านวรรณคดีไทย เช่น งานวิจัยเรื่องพ่อในสังคมไทย ผลงานของ Buriphakdi et al. (1983) เป็นการศึกษาตัวละครพ่อในวรรณคดีร้อยกรองและวรรณกรรมปัจจุบัน งานวิจัยเรื่อง บทบาทของตัวละครพ่อในวรรณคดีไทย ผลงานของ Chanthamat (2008) เป็น การศึกษาบทบาทตัวละคร โดยใช้วรรณคดีนิทาน วรรณคดีชาดก และวรรณคดีบทละคร นอกจากนี้ ยังรวมถึงการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีทางสังคมวิทยาวิเคราะห์ วรรณคดี ได้แก่ การศึกษาบทบาทความเป็นพ่อด้านสังคมวิทยา เช่น งานวิจัยเรื่อง สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายในอดีต: ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ผลงานของ Adulyapichet (2001) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ตัวละคร โดยแบ่งตามเพศเป็นหลัก แบ่งตามสถานะทางสังคม

ดังนั้น หากจะมุ่งศึกษานวนิยายที่เป็นที่รู้จักซึ่งนำเสนอบทบาทความเป็นพ่อ ผลงานของนักเขียนหลายคนที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับน่าจะเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ทำให้เห็นภาพสะท้อนโดยรวมของความเป็นพ่อในสังคมไทย การศึกษาดังกล่าวเป็น ข้อมูลที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาบทบาทความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัยช่วง 4 ทศวรรษตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515-2558 รวมระยะเวลา 43 ปี โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อชี้ให้เห็น

ภาพสะท้อนบทบาทความเป็นพ่อในนวนิยาย อันแสดงให้เห็นถึงภาพโดยรวมของพ่อในสังคมไทยผ่านกระบวนการยอมรับ ปรับเปลี่ยนและสืบทอดในที่สุด

งานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาจากพฤติกรรมของตัวละครสำคัญ บทบาทความเป็นพ่อในนวนิยายร่วมสมัยและความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัยที่ได้คัดเลือกแล้วส่วนหนึ่ง อันจะแสดงให้เห็นบทบาทความเป็นพ่อที่หลากหลายในสังคมไทย เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมที่สะท้อนสถาบันครอบครัวไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายไทยร่วมสมัย
2. เพื่อศึกษาความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย

ขอบเขตการวิจัย

1. เป็นนวนิยายที่ตัวละครเอกแสดงบทบาทความเป็นพ่อ หรือตัวละครสำคัญที่แสดงบทบาทความเป็นพ่อซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของตัวละครเอก
2. เป็นนวนิยายไทยร่วมสมัยที่นักเขียนไทยมีชื่อเสียงเป็นผู้ประพันธ์ขึ้นในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2515-2558 รวมเป็นเวลา 43 ปี และมีคุณภาพของผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับในแวดวงวรรณกรรม
3. ข้อมูลนวนิยายที่นำมาศึกษาแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามช่วงเวลา คือ ช่วง พ.ศ. 2515-2525 ช่วง พ.ศ. 2526-2536 ช่วง พ.ศ. 2537-2547 และช่วง พ.ศ. 2548-2558 แต่ละช่วงต้องเป็นบทประพันธ์ของนักเขียนชายและนักเขียนหญิงจำนวน 4 คน คนละ 1 เรื่อง
4. ข้อมูลนวนิยายที่นำมาวิเคราะห์จะต้องไม่เป็นเนื้อเรื่องย้อนยุคไปในสมัยประวัติศาสตร์ แต่จะต้องมีเหตุการณ์ในเรื่องอยู่ในช่วง พ.ศ. 2515-2558 เท่านั้น
5. นวนิยายที่ผู้วิจัยเลือกเป็นผลงานของนักเขียนชายและนักเขียนหญิง แต่เนื่องจากนักเขียนบางคนมีผลงานด้านนวนิยายที่โดดเด่นเรื่องการนำเสนอปัญหา

ครอบครัวและโดดเด่นเป็นพิเศษในช่วงทศวรรษเดียวกัน จึงอาจมีผลงานของนักเขียนคนเดียวกันมากกว่าหนึ่งเล่ม อีกทั้งนักเขียนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวส่วนมากเป็นนักเขียนหญิง เพราะผู้หญิงใกล้ชิดกับเหตุการณ์ในครอบครัวมากกว่าผู้ชาย
Thongprasert (1976: 123) ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้จึงมีผลงานของนักเขียนหญิงมากกว่านักเขียนชาย

6. เป็นนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพสังคมที่มีตัวละครเอกแสดงบทบาทความเป็นพ่อหรือตัวละครสำคัญที่แสดงบทบาทความเป็นพ่อซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของตัวละครเอก เพราะจะแสดงให้เห็นถึงบทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครเอกและความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัยอย่างชัดเจน

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัยช่วง 4 ทศวรรษ พ.ศ. 2515 - 2558 ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ตัวบทนวนิยายช่วง พ.ศ. 2515-2558 โดยมีตัวละครเอกแสดงบทบาทความเป็นพ่อหรือตัวละครสำคัญที่แสดงบทบาทความเป็นพ่อซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของตัวละครเอกเป็นนวนิยายทั้ง 16 เรื่อง และข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อนำมาใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. กลุ่มนวนิยายที่ประพันธ์ในช่วง พ.ศ. 2515-2525 จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ ทางโค้ง ผู้ประพันธ์ สีฟ้า พ.ศ. 2515 พ่อมายทีเด็ด ผู้ประพันธ์ กนกเรขา พ.ศ. 2518 ลูกอีสาน ผู้ประพันธ์ คำพูน บุญทวี พ.ศ. 2520 ไอ้ค่อม ประพันธ์ มาลา คำจันทร์ พ.ศ. 2525

2. กลุ่มนวนิยายที่ประพันธ์ในช่วง พ.ศ. 2526-2536 จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ ยายหนูลูกพ่อ ผู้ประพันธ์ โบตัน พ.ศ. 2527 ลอดลายมังกร ผู้ประพันธ์ ประภัสสร เสวิกุล พ.ศ. 2533 ไม้ดัด ผู้ประพันธ์ โบตัน พ.ศ. 2533 แผ่นหลังพ่อ ผู้ประพันธ์ แพร จารุ พ.ศ. 2534

3. กลุ่มนวนิยายที่ประพันธ์ในช่วง พ.ศ. 2537-2547 จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ ขอหมอนใบนั้นที่เรือฝ้ายยามหนุ่น ประภัสสร เสวิกุล ผู้ประพันธ์ พ.ศ. 2535 คุณพ่อจอมซ่าส์ ผู้ประพันธ์ กัญยามมาส พ.ศ. 2536 กะไหล่ทอง ผู้ประพันธ์ ว.วินิจฉัยกุล พ.ศ. 2537 ชุ่มสะบันงา ผู้ประพันธ์ โบตัน พ.ศ. 2540

4. กลุ่มนวนิยายที่ประพันธ์ในช่วง พ.ศ. 2548-2558 จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ พระจันทร์สีรุ้ง ผู้ประพันธ์ วิตตรา พ.ศ. 2549 ลับแล, แก่งคอย ผู้ประพันธ์ อุทิศ เหมะมุล พ.ศ. 2552 ลูกสาวพอมด ผู้ประพันธ์ โสภาค สุวรรณ พ.ศ. 2552 น้ำเล่นไฟ กฤษณา อโศกสิน ผู้ประพันธ์ พ.ศ. 2553

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบเก็บข้อมูล ในการเก็บข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัยช่วง 4 ทศวรรษ พ.ศ. 2515-2558 คือ แบบบันทึกข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อ และพฤติกรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัยและแบบบันทึกความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย ผู้วิจัยได้ออกแบบให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัยได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครตามความคาดหวังของสังคมที่ปรากฏในนวนิยายไทยร่วมสมัย
2. แบบบันทึกข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่ขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมที่ปรากฏในนวนิยายไทยร่วมสมัย
3. แบบบันทึกข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อของตัวละครตามมิติโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัย
4. แบบบันทึกข้อมูลความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ความเป็นพ่อของตัวละครที่แสดงออกทางพฤติกรรมจากบทสนทนาและตัวบท โดยแบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีดังนี้

1. กรอบแนวคิดบทบาทความเป็นพ่อและพฤติกรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัย ผู้วิจัยปรับประยุกต์ใช้แนวคิด Gordon (2009: 19) ได้แก่ บทบาทความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคม ปรับประยุกต์แนวคิดบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Kaewkangwan, 2011: 2-9) ได้แก่ การวิเคราะห์เงื่อนไขหรือปัจจัยของการเกิดพฤติกรรม ปรับประยุกต์แนวคิดมิติโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมของ Sathot (1989: 19-21) ได้แก่ การวิเคราะห์กลุ่มพ่อในสังคมชนบทกลุ่มพ่อในสังคมเมืองระดับชนชั้นกลาง

2. กรอบแนวคิดความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย ปรับประยุกต์แนวคิดภาพสะท้อนสังคมจากรณกรรมของ Sajjaphan (2013: 100-106) ได้แก่ การวิเคราะห์พัฒนาการความเป็นพ่อตามช่วงเวลา และทัศนคติของนักเขียนที่สะท้อนเรื่องราวของสังคมในช่วงเวลานั้น

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล โดยการอ่านนวนิยายไทยที่ปรากฏบทบาทความเป็นพ่อจำนวน 16 เรื่องอย่างละเอียด ดังนี้

1. ขึ้นอ่านนวนิยายที่มีบทบาทความเป็นพ่อ จำนวน 16 เรื่อง อย่างละเอียด
2. ขึ้นบันทึกข้อมูลตัวบทที่ปรากฏบทบาทความเป็นพ่อในทุกประเด็นที่ศึกษา แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย โดยบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์

3. เมื่อได้ตัวบทบาทความเป็นพ่อในนวนิยายไทยจนครบทั้งหมด 16 เรื่องแล้ว จึงนำตัวบทบาทความเป็นพ่อมาบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อตามกรอบแนวคิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ โดยลำดับขั้นตอนการจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลบทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัย ประกอบด้วยข้อมูล ได้แก่

1) บทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครตามความคาดหวังของสังคมที่ปรากฏในนวนิยายไทยร่วมสมัย ได้แก่ พ่อผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูลูก พ่อผู้ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก พ่อผู้สร้างวินัยแก่ลูก พ่อผู้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก พ่อผู้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

2) บทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่ขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมที่ปรากฏในนวนิยายไทยร่วมสมัย ได้แก่ พ่อผู้ให้กำเนิดแต่บกพร่องในความเป็นพ่อ พ่อผู้ไม่ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก พ่อผู้เข้มงวดในการสร้างวินัยแก่ลูก พ่อผู้ไม่เป็นอย่างที่ดีแก่ลูก พ่อผู้ไม่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

2. บทบาทความเป็นพ่อของตัวละครตามมิติโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัย ได้แก่ กลุ่มพ่อในสังคมชนบทที่ปรากฏในนวนิยายไทยร่วมสมัย กลุ่มพ่อในสังคมเมืองระดับชนชั้นกลางที่ปรากฏในนวนิยายไทยร่วมสมัย

3. ข้อมูลความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย ประกอบด้วยข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลพัฒนาการของบทบาทความเป็นพ่อ ข้อมูลทัศนคติความเป็นพ่อของนักเขียนชายและนักเขียนหญิง เมื่อดำเนินการจัดระบบข้อมูล

เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้และอธิบายด้วยกระบวนการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย

1. บทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายไทยร่วมสมัย ในนวนิยายทั้ง 16 เรื่อง พบว่า กลุ่มพ่อที่แสดงบทบาทตามความคาดหวังของสังคม ได้แก่ พ่อที่ทำหน้าที่ตามบทบาทความเป็นพ่อได้ตามที่สังคมคาดหวัง การเป็นพ่อที่ดีของลูก การมีความรักและความอบอุ่น มีความเข้าใจและมีเหตุผล เป็นพ่อที่มีความรับผิดชอบ เป็นผู้นำที่ดีของครอบครัว เป็นตัวอย่างแก่สมาชิกในครอบครัว และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม มีความช่วยเหลือและเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปรากฏพ่อที่แสดงบทบาทตามความคาดหวังของสังคมไทยในนวนิยายทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ พ่อมายที่เด็ด ลอดลายมังกร แผ่นหลังของพ่อ ลูกอีสาน น้ำแล่นไฟ ลูกสาวพ่อมด พระจันทร์สีรุ้ง ยายหนูลูกพ่อ เช่น พ่อที่ดีของลูกมีความรักและความอบอุ่น มีความเข้าใจและมีเหตุผล และเป็นพ่อที่มีความรับผิดชอบ ลูกอีสาน พ่อให้ความใกล้ชิดใส่ใจลูกและมีความเป็นผู้นำครอบครัว พ่อผู้สร้างวินัยแก่ลูก เช่น แผ่นหลังพ่อ พ่อผู้เสียสละทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำครอบครัวเพื่อให้ลูกทุกคนได้มีการศึกษา และมีอาชีพที่ดี ให้คำปรึกษาให้กำลังใจแก่ลูก เช่น พ่อมายที่เด็ด พายัพพ่อผู้เสียสละทำหน้าที่พ่อและแม่ควบคู่กันไปใน การดูแลลูก พ่อผู้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก เช่น พระจันทร์สีรุ้ง อารักษ์พ่อผู้เสียสละความสุขของตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก

กลุ่มพ่อที่แสดงบทบาทขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคม ได้แก่ พ่อที่รักแต่ไม่เข้าใจลูกและลงโทษลูกเมื่อลูกทำผิดด้วยอารมณ์มากกว่าเหตุผล รวมถึงพ่อที่ไม่มีความยุติธรรมคือรักลูกไม่เท่ากัน พบนวนิยายที่ปรากฏพ่อในกลุ่มนี้ ทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ ไม้ดัด ชุ่มสะบันงา ทางโค้ง คุณพ่อจอมซ่าส์ ขอมมอนไบนันท์เธอฝันยามหนุนกะไหล่ทอง ลับแล, แก่งคอย เช่น ลับแล, แก่งคอย ปีใหม่ พ่อผู้มีความขยันทำหน้าที่

เลี้ยงดูครอบครัวและสร้างรากฐานครอบครัวให้มีความมั่นคง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า พ่อได้ปฏิบัติหน้าที่ความเป็นพ่อตามความคาดหวังของสังคม เป็นต้น

2. ความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย จากการวิเคราะห์พบว่า

1) บทบาทความเป็นพ่อของตัวละครตามมิติโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัย ซึ่งความเป็นพ่อจะมีความแตกต่างกันสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของความเป็นพ่อในสังคมชนบทมี 5 ประเด็น คือพ่อในสังคมชนบทแสดงให้เห็นในค่านิยม ดังนี้ ค่านิยมความมั่นคงในชีวิต ค่านิยมเรื่องการศึกษารักษาครอบครัวที่มีความรู้ ค่านิยมเรื่องคุณธรรม ค่านิยมเรื่องความเชื่อ ค่านิยมเรื่องการรักษาวัฒนธรรมประเพณี พ่อในสังคมเมืองระดับชนชั้นกลางแสดงให้เห็นในค่านิยม ดังนี้ ค่านิยมความมั่นคงในชีวิต ค่านิยมเรื่องการศึกษารักษาครอบครัวที่มีความรู้ ค่านิยมเรื่องคุณธรรม ค่านิยมในการยึดมั่นอุดมการณ์ ค่านิยมเรื่องการรักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล และค่านิยมเรื่องการรักษาวัฒนธรรมประเพณี

2) ความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย พบว่า บทบาทความเป็นพ่อมีบุคลิกที่หลากหลายและลักษณะปรับเปลี่ยนไปตามช่วงสมัยของสังคมและเป็นส่วนสำคัญที่สะท้อนการเลี้ยงดูลูก ซึ่งความเป็นพ่อทั้ง 4 ทศวรรษ แสดงให้เห็นความเป็นพ่อในแต่ละทศวรรษที่แตกต่างกัน ดังนี้

บทบาทความเป็นพ่อในช่วง พ.ศ. 2515-2525 การสร้างคุณลักษณะการเป็นพ่อที่ดี มี 2 ประเด็น ดังนี้ บทบาทของการเป็นผู้นำที่ดี เช่น พ่อม่ายที่เด็ด ซึ่งเป็นนวนิยายที่มุ่งนำเสนอการเตรียมบทบาทของการเป็นผู้นำที่ดีของครอบครัวที่พ่อจะต้องเลี้ยงลูกเพียงลำพัง เน้นการทำงานและเลี้ยงลูกไปด้วย แต่ยังไม่แสดงออกถึงการอบรมสั่งสอนลูกอย่างเต็มที่แต่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ลูกมีการศึกษาที่ดี และบทบาทของพ่อการใช้อำนาจความเป็นผู้นำในครอบครัว เช่น ทางโด้ ซึ่ง เป็นนวนิยายที่มุ่งนำเสนอความเป็นพ่อในการใช้อำนาจความเป็นผู้นำในครอบครัวที่ต้องปกป้องชื่อเสียงของ

ครอบครัว เป็นการทำหน้าที่ของพ่อที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจแทนคนภายในบ้าน ใช้อำนาจ และมักใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา

บทบาทความเป็นพ่อในช่วง พ.ศ. 2526-2536 บทบาทความเป็นพ่อที่ต้องแข่งขัน มี 2 ประเด็น ดังนี้ บทบาทของพ่อผู้มุ่งมั่นตั้งใจทำงาน เป็นบทบาทที่พ่อตั้งใจทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน พ่อที่อยู่ในยุคของการก้าวสู่สังคมนิยม เช่น **ลวดลายมังกร** เป็นนวนิยายที่มุ่งนำเสนอบทบาทพ่อที่มีเชื้อสายจีนมีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่มีความลำบากและมาแสวงโชคที่ประเทศไทย ก่อร่างสร้างตัวจนประสบความสำเร็จ โดยไม่มีมารภรรยาบรรพบุรุษของตนเอง **ไม้ตัด** เป็นลักษณะของพ่อที่ต้องการให้ลูกได้มีชีวิตที่เจริญก้าวหน้ากว่าตนเอง วางเป้าหมายให้ลูกประสบความสำเร็จในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

บทบาทความเป็นพ่อในช่วง พ.ศ. 2537-2547 นำเสนอคุณลักษณะความเป็นพ่อที่ไม่เป็นไปตามแบบฉบับบทบาทความเป็นพ่อ ในช่วงนี้มีลักษณะเด่นร่วมกันเหมือนกัน มี 3 ประเด็น ได้แก่ พ่อถืออำนาจในครอบครัวแต่พอยังไม่พร้อมทำหน้าที่พ่อ เช่น **ขอหมอนใบหน้าที่เธอฝันยามหนุน** พ่อเจ้าสำราญและขาดความรับผิดชอบ **คุณพ่อจอมซ่าส์** และ **กะไหล่ทอง** พ่อให้ความสำคัญกับสังคมมากกว่าครอบครัว ทำให้คนในครอบครัวได้รับความเดือดร้อน

บทบาทความเป็นพ่อในช่วง พ.ศ. 2548-2558 นำเสนอการยอมรับความหลากหลายของความเป็นพ่อที่ต่างกัน มี 3 ประเด็น ดังนี้ พ่อในช่วงนี้คือพ่อที่มีความหลากหลายทางความคิดในด้านของสังคมและวิถีชีวิต พ่อในยุคนี้คือพ่อที่อยู่ทั้งในสังคมเมืองทั้งหมด ได้แก่ บทบาทความเป็นพ่อที่ขัดแย้งกับเพศสภาพ ได้แก่ **พระจันทร์สีรุ้ง** เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่ทำหน้าที่พ่อซึ่งไม่สอดคล้องกับเพศโดยกำเนิด มีอารมณ์ความรู้สึกเป็นผู้หญิง การทำหน้าที่พ่อที่ขัดแย้งกับเพศสภาพในช่วงเวลานี้ พ่อจึงเป็นทั้งพ่อและแม่ในการทำหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงดูลูก บทบาทความเป็นพ่อที่สืบทอดการ

ใช้อำนาจความเป็นผู้นำ เช่น ลับแล, แกร่งคอย บทบาทของความเป็นพ่อที่สืบทอดแบบฉบับของพ่อที่ดี เช่น ลูกสาวพอมด

3) การนำเสนอความหลากหลายความเป็นพ่อมี 2 ทิศนะด้วยกัน ทิศนะของนักเขียนชายจะเน้นย้ำไปในด้านของพ่อที่เป็นแบบอย่างของการรักวัฒนธรรม การมีอำนาจและแสดงความเป็นผู้นำครอบครัว ส่วนทิศนะของนักเขียนหญิงจะมีมุมมองที่แสดงให้เห็นว่าให้ความเป็นพ่อที่เกิดขึ้นนั้น พ่อควรเป็นผู้เสียสละและให้ความสำคัญกับครอบครัว ไม่ต้องการให้พ่อใช้อำนาจของผู้ชายและไม่รับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ให้ความสำคัญกับครอบครัว และแสดงให้เห็นว่าเพศที่สามารถทำหน้าที่พ่อได้แต่สังคมยังไม่ได้ให้การยอมรับอย่างเต็มที่ ทิศนะของนักเขียนหญิงและนักเขียนชายจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นพ่อในนวนิยายได้ชัดเจนที่สุด และทำให้เข้าใจความเป็นพ่อของคนที่อยู่ในสังคมแต่ละทศวรรษได้เป็นอย่างดีเช่นกัน

อภิปรายผล

1. บทบาทความเป็นพ่อผ่านพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายไทยร่วมสมัยในนวนิยายทั้ง 16 เรื่อง พบว่า ความเป็นพ่อตามความคาดหวังของสังคม และความเป็นพ่อที่ขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคม สอดคล้องกับ Kitkasedkul (2000) ผลการศึกษา พบว่า นวนิยายของกฤษณา อโศกสิน ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาให้ความสำคัญกับบทบาทและหน้าที่ของตัวละครพ่อกับ กฤษณา อโศกสิน ต้องการแสดงให้เห็นว่าพ่อที่ดีต้องรับผิดชอบในฐานะหัวหน้าครอบครัว และพ่อควรร่วมทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกด้วยวิธีการแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

2. ความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย

1) บทบาทความเป็นพ่อของตัวละครตามมิติโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในนวนิยายไทยร่วมสมัย พบว่า พ่อในสังคมชนบท และพ่อในสังคมเมือง ความเป็นพ่อจะมีความแตกต่างกันซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม ดังที่ Sathot (1989: 19-21) กล่าวว่า ลักษณะจำเพาะที่สำคัญของสังคมชนบท ได้แก่ มีการรวมตัวกันอย่าง

เหนียวแน่น สมาชิกของสังคมทำหน้าที่สอดคล้องต่อเนื่องกันอย่างราบรื่น โดยมีระบบความสัมพันธ์แบบเครือข่าย มีค่านิยมในเรื่องคุณความดีทางศาสนาเป็นตัวควบคุมความประพฤติทางสังคมของคนชนบท สังคมเมืองใหญ่หรือสังคมเมืองหลวง พิจารณาสถานภาพทางสังคมของบุคคลในเมืองหลวงขึ้นกับฐานะทางเศรษฐกิจ อำนาจและความเกี่ยวข้องทางการเมืองและระดับการศึกษาซึ่งจะแบ่งเป็นระดับชนชั้น

2) ความหลากหลายของความเป็นพ่อในนวนิยายไทยร่วมสมัย พบว่า บทบาทความเป็นพ่อมีบุคลิกที่หลากหลายและลักษณะปรับเปลี่ยนไปตามช่วงสมัยของสังคมและเป็นส่วนสำคัญที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ Limanonda (2001: 183-185) รายงานเรื่อง “A New Role for Men: Partners for Women’s Empowerment” กล่าวว่า สตรีมักถูกมองภาพในฐานะที่เป็นภรรยาและมารดา” ส่วนชายจะถูกมองในฐานะที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน” ขณะที่บทบาทการเป็น “บิดา” ไม่ชัดเจนเท่ามารดา ทั้งที่บทบาทและการอุทิศตนในการทำหน้าที่บิดามีความหมายอย่างมากกับคุณภาพชีวิตของคนรุ่นถัดไป การส่งเสริมให้ชายมีบทบาทมากขึ้นในฐานะหัวหน้าครัวเรือนและการทำหน้าที่บิดามีการเปลี่ยนแปลงซ้ำ เช่น การท้าทายความคิดดั้งเดิมของสังคมเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของ “ความเป็นพ่อ” ที่ยึดถือปฏิบัติกันมานาน ชายควรต้องถูกสอนให้เข้าใจชัดเจนว่า การเลี้ยงดูบุตรเป็นงานมีเกียรติ และจำเป็นต้องร่วมกันกับภรรยา รวมทั้งให้ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้บทบาทของกันและกัน เป็นต้น

3) การปรับเปลี่ยนความเป็นพ่อที่ปรากฏให้เห็นอีกอย่างหนึ่งก็คือความเป็นพ่อที่มีความหลากหลายทางเพศ พ่อที่ไม่ใช่ผู้ชายแต่เป็นพ่อที่อยู่ในสถานะกะเทย (ชายแต่งตัวเป็นหญิง) ซึ่งปัจจุบันสังคมเปิดกว้างและให้การยอมรับเพศที่หลากหลายมากขึ้น ดังที่ Bunprasert (2011: 9) กล่าวว่า ทิศนะทั่วไปของสังคมไทยต่อเพศที่สาม เปลี่ยนไปในทางบวก คือ สังคมมีการยอมรับความหลากหลายของเพศวิถีทางเลือกรวมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับร่วมทำงานกับภาครัฐหรือการต่อสู้ผลักดันเรื่องสิทธิของตนเอง

4. การนำเสนอความหลากหลายความเป็นพ่อแม่ 2 ทักษะด้วยกัน ซึ่งทั้งสองมีมุมมองที่แตกต่างกัน ทักษะของนักเขียนชายจะเน้นย้ำไปในด้านของพ่อที่เป็นแบบอย่างของการรักวัฒนธรรม การมีอำนาจและแสดงความเป็นผู้นำครอบครัว ดังที่ Louiyapong (2001: 186) กล่าวถึงสังคมวัฒนธรรมปิตาธิปไตย (สังคมพ่อเป็นใหญ่) จะวางศูนย์กลางแห่งความรักของครอบครัวให้เป็นภาระหน้าที่ของผู้หญิงหรือแม่ ส่วนพ่อจะทำหน้าที่เป็นเพียงเจ้านายหรือผู้แสดงอำนาจในบ้าน ส่วนทักษะของนักเขียนหญิงจะมีมุมมองที่แสดงให้เห็นว่า พ่อควรเป็นผู้เสียสละและให้ความสำคัญกับครอบครัว สอดคล้องกับ Adulyapichet (2001) ได้ศึกษาสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายในอดีต: ภาพสะท้อนจากรวมกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละชนชั้น เป็นปัจจัยต่อสถานะบทบาทของชายและหญิง อำนาจของผู้หญิงและผู้ชายในสังคมไทยในอดีต ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนสภาพของสังคมไทยที่มีมาแต่อดีต โดยผู้ชายยังคงปฏิบัติตามบทบาทในครอบครัว การทำหน้าที่พ่อ ซึ่งบทบาทความเป็นพ่อจะแสดงออกในลักษณะมีสิทธิเหนือบุตร การคาดหวังในตัวบุตรตามสถานะทางสังคมที่ต้องการให้รับราชการ

References

- Adulyapichet, A. (2001). *Status and role of Siamese women and men in the past: a case study from Khun*. Master of Arts (Anthropology), Silpakorn University. [in Thai]
- Allport, Gordon W. (2009). *Pattern and growth in personality*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Bowlby, J. (1986). *Citation classic: Maternal care and mental health*. Retrieved on November 15, 2011 from <http://www.garfield.library>

- Bunprasert, C. (2011). *Violated lives: Narratives from LGBTIQs and international human rights law*. Bangkok: Thiranat Foundation Kanchanaauksorn and the Fah Si rung Association of Thailand. [in Thai]
- Buriphakdi et al. (1983). *Father in Thai society*. Bangkok: Father's Day Organizing Committee National Year 1982 and 1983. [in Thai]
- Chanthamat, T. (2008). *The role of father characters in Thai literature*. Master of Arts (Thai language), Silpakorn University. [in Thai]
- Jorntes, S. (2006). *An analysis of the family role in characters in V.Vinicchayakul's novels*. Master of Arts (Thai language), Silpakorn University. [in Thai]
- Kitkaseadkul, J. (2000). *Father's role in Krisana Asoksin's novel*. Master of Education, (Thai language), Srinharinwirot University. [in Thai]
- Kaewkangwan, S. (2011). *Theory of personality psychology* (16th ed.). Bangkok: Mor Chao Baan. [in Thai]
- Louiyapong, K. (2001). *Family and relationships that never change*. Women Studies 2, Women and issues. Bangkok: Arunkanpim. [in Thai]
- Louiyapong, K. & Chitchamnong, D. (2011). "A brief analysis of Thai society between B.E.2520-2547". *Journal of the Faculty of Humanities*, 3(1 January-June), pp.73-95. [in Thai]
- Limanonta, B. (2001). Roles and responsibilities of men to women and girls. In *Gender roles, status of women*. Bangkok: College of Population Studies, Chulalongkorn. [in Thai]
- Nakwad, S. (1998). *An analysis of male characters in Prapatsorn Sevikul' novels*. Master of Education, (Thai language), Srinharinwirot University. [in Thai]

- Prasannam, N. (2012). “My father is bisexual” problems of masculinity and fatherhood in the novel “Phra Chan See Rung (Rainbow Moon)”. *Journal of Arts, 12*(2), pp.63-94. [in Thai]
- Sajjaphan, R. (2013). *Contemporary literature* (18th ed.). Bangkok: Publisher Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Setho, R. (1989). *Social structure and culture* (2nd ed.). Bangkok: Thai Wattana Panich. [in Thai]
- Thongprasert, S. (1976). *The evolution of Thai fiction content from 2476 to 2517*. Thesis Master of Education. (Thai language), Srinakharinwirot University. Pattani. [in Thai]
- Wikipedia Foundation Free encyclopedia. (2017). *List of Thai Prime Ministers*. Retrieved on November 12, 2011 from <https://th.wikipedia.org/wiki/>

Author

Miss Sukanya Klibngern

Program Thai Language and Culture, Faculty of Humanity

Chiang Rai Rajabhat University

80 Moo 9 Bandu Sub-district,

Mueang District, Chiang Rai Province 57100

Tel.: 0817838220 E-mail: love_everlasting@hotmail.com